

РЕШЕНИЕ

№ 4077

гр. София, 07.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 138 СЪСТАВ, в публично заседание на осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Даниела П. П.

при участието на секретаря ВЕНЕТА К. ВАСИЛЕВА
като разгледа докладваното от Даниела П. П. Гражданско дело №
20221110154056 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.124 и сл. от ГПК.

Предявен е иск с правна квалификация по чл. 30 ЗН за намаляване на завещателно разпореждане, направено в полза на ответницата.

Ищецът твърди, че наследодателят му М. Д. приживе се е разпоредил – със завещателно разпореждане, с недвижим имот – къща в с.... в полза на ответницата. Поддържа, че наследодателят му е починал на ...г. и е оставил законни наследници преживял съпруг и две деца /него и ответницата/. Поддържа, че с извършеното в полза на ответницата завещание на посочения имот е накърнена запазената му част от наследството на наследодателя й, поради което моли съда да я възстанови.

Ответната страна оспорва предявените искове по съображения, изложени в отговора на ИМ. Твърди, че посоченото имущество не изчерпва наследствената маса, и останалото от наследодателя имущество покрива запазената му част. Претендира разноски.

Съдът, като прецени относимите доказателства и доводите на страните, приема за установено следното:

С предявяването на конститутивния иск с правно основание чл. 30 ал. 1 ЗН се цели да бъде възстановена запазената част от наследството, когато тя е накърнена с извършените от наследодателя дарения или завещания. Субективно

потестативно право да се иска намаляване на безвъзмездните разпореждания принадлежи на посочените в разпоредбата на чл. 28 ал. 1 ЗН наследници със запазена част – низходящи, родители и съпруг. Съгласно чл. 30, ал. 2 ЗН приемането на наследството по опис е елемент от основанието за възникване на правото да се иска възстановяване на запазена част спрямо лице, което не е призовано към наследяване, което становище е застъпено с ТР 1/2005 г. на ОСГК.

Не се спори по делото и от представените писмени доказателства се установява, че ищецът Р. Д. е наследник по закон – син на М. Т., починал на ...г. и оставил наследници освен него и Ц. Д. – съпруга и ответницата Д. Д. – дъщеря. Ищецът е наследник по закон със запазена част от 1/4, съгласно чл. 29, ал. 3 от ЗН, поради което е материалноправно легитимиран да води иска по чл. 30 ал. 1 ЗН.

Не се спори по делото, че приживе, със завещателни разпореждания, наследодателят на страните е завещал на ищеца нива № ... в местността „...“, в землището на с...., община ..., с площ от 1Д00 дка, пета категория, съставляваща имот № ... по плана за земеразделяне; нива № ... в местността „...“ (...), в землището на с...., община ... с площ от 2720 дка по плана за земеразделяне, както и нива №... в местността „...“ в землището на с...., община ..., с площ от 0,900 дка, съставляваща имот № ... по плана за земеразделяне.

Установено е по делото и това, че с нотариален акт за покупко продажба на недвижим имот от, наследодателят е прехвърлил на ищеца УПИ с площ от 720 кв.м., в с.... за цена от 4 000 лева, при данъчна оценка на имота от 3 900 лева.

Със завещателни разпореждания наследодателят на страните е завещал на ответницата къща намираща се в с...., ул. „...“ представляваща двуетажна къща, находяща се в с...., ул.... с идентификатор ... с общо РЗП на сградата от 556 кв.м, както и върху имота, представляващ търговска сграда- магазин с площ по КККР от 33 кв.м. с идентификатор ... и имоти, представляващи две сгради предмет на допълнително застрояване - работилница и стопански помещения с идентификатор ..., както и дял от къща, на ул. ..., която къща представлява 1/2 от къща с идентификатор .../източен близък/ с площ по КККР от 600 кв.м. и обща застроена площ от 142 кв.м. обособени в 14 самостоятелни обекта и 1/2 част от двуетажна къща с идентификатор ... с обща РЗП на сградата от 84 кв.м.. със застроена площ на къщата от 42 кв.м, обособена в 2 самостоятелни обекта, както и пари иценности, като видно от представеното удостоверение от ... наследодателят на страните е имал парични средства по сметка в банката в размер на 13 083.91 евро.

От основното и допълнителното заключения на съдебно-оценителната експертиза се установява, че към датата на откриване на наследството на М. Т. наличното му имущество, включващо недвижими имоти и МПС, е възлизало на 2 252 377.28 лева. Според вещото лице, завещаните на ищеца имоти възлизат на 296 663.24 лв. към деня на откриване на наследството, стойността на завещаните на ответницата имоти е 778 655.75 лева /с приспаднати извършени от нея подобрения/, а стойността на УПИ в с...., прехвърлен на ищеца, възлиза на 208 301 лв., а стойността на имотите и МПС, с които не са извършени завещателни разпореждания е 1 177 058.29 лв.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна предявеният иск с правно основание чл. 30, ал. 1 от ЗН за възстановяване на запазената част на ищеца Р. Д. от наследството на покойния наследодател М. Т., чрез намаляване на завещанието, направено в полза на неговата дъщеря ответницата Д. Д., за неоснователен.

По аргумент от чл. 28, ал. 1 и 2 от ЗН, наследодателят може да прави завещателни разпореждания и дарения само до размера на разполагаемата си част. Ако той я надхвърли и накърни запазените части на наследниците си (когато те са от кръга на неговите низходящи, родители и съпруг), законът позволява на всеки от тях да поиска намаляване на завещанията и даренията до размера, необходим за допълване на тяхната запазена част. В случая ищецът е син, т.е. низходяща от първа степен на починалия, с оглед на което неговата запазена част е в размер на 1/4, съобразно чл. 29, ал. 3 от ЗН, тъй като наследодателят, който е оставил съпруга, е имал две деца. Толкова е запазената част и на другия низходящ, на съпруга и съответно – 1/4 е и разполагаемата част от наследството. Намаляването се извършва в размер, необходим за допълване на запазената част само на този наследник, който е направил искането за възстановяване.

За да се определи дали запазената част е накърнена, респ. дали безвъзмездните актове на разпореждане са до размера на разполагаемата част, се формира маса от всички имуществени права на наследодателя, които е притежавал към момента на смъртта си, от които се приспадат дълговете му, така че да бъде изчислен чистият актив, тъй като само от него могат да се правят облагодетелствания. Към тази маса се прибавят даренията, направени било пряко, било косвено, оценени по стойността, която са имали към момента на откриване на наследството, ако са недвижимости. Така постановява чл. 31 от ЗН. Едва от така получената величина се определя какъв е размерът на запазената и на разполагаемата част. Ако се окаже, че запазената част на наследника е накърнена

със завещателни разпореждания, намаляването се извършва съразмерно – така изрично предвижда чл. 32 от ЗН.

Съобразно с изложеното, към чистият актив на наследствената маса се хормира от сбора от стойността от на завещаните на всяка от страните имоти – съответно 296 663.24 лв. и 778 655.75 лева, и двете изчислени към деня на откриване на наследството, както и от сумата от 1 177 058.29 лв. – стойността на имущество и МПС, с което не за извършени завещателни разпореждания, при което наследствената маса възлиза на 2 252 377.28 лева.

Настоящият състав приема, че към наследствената маса следва да бъде прибавена още и половината от стойността на УПИ в с....., прехвърлен на ищеца: Видно от съдържанието на съглашението, постигнато между наследодателя М. Т. и съпругата му от една страна и неговия син Р. Д., оформено в нотариален акт № 149, дело № 145 от 2008 годена на Нотариус рег.№ 208 при НК, сключеният договор, макар и именован само като такъв „за продажба“, се явява смесен, тъй като съдържа елементи както на покупко-продажба, така и на дарение. Това е така, защото очевидно прехвърлянето на имот на значителна стойност срещу многократно по-ниска сума от неговата цена, определима както по пазарна оценка, съдържа в себе си не само воля за възмездното му предоставяне на приобретателя, но и проява на щедрост от страна на прехвърлителите, която щедрост е приета от приобретателя. Договорът не е симулативен, тъй като чрез явната сделка (покупкопродажбата) дарението не се прикрива, а се изразява: съгласието за безвъзмездното придобиване на голяма част от имота – 98 % от имота е имплицитно включено в съгласието за целия имот да се платят едва 2 % от него. От договора не е изводимо съгласие имотът, чиято пазарна оценка е 208 301 лева, да струва едва 4 000 лв. Щом и двете страни по сделката изрично са заявили в нотариалния акт знанието си, че цената на имота е многократно по-висока от уговорената за плащане като продажна цена, то и двете са имали еднакво намерение прехвърлянето за разликата над тази символична сума да стане безвъзмездно. Практически, продавайки имота за цена, равна на 2 % от стойността му, прехвърлителят по съгласие с приобретателя е направил косвено дарение на разликата от 98 % от имота. Дарението е косвено, защото вместо прехвърлителят да надари направо приобретателя, сключва с него договор за продажба, но без да търси действителната продажна цена, нито поне разумна част от нея, оставяйки му безвъзмездно по-голямата част от стойността на имота без да получи насрещна престация и без уговорената такава да покрива получената се разлика. Половината от тази разлика /имотът към датата на извършване на

сделката е бил СИО/, възлизаща на 102 150.50 лв. при стойност на имота към деня на откриване на наследството от 208 301 лв., също следва да бъде включена в наследствената маса, която по този начин от 2 252 377.28 лева. нараства на 2 354 527.78 лв.

Към наследствената маса следва да се включи и сумата от 20 934.25 лева, съставляващи левовата равностойност на 13 083.91 евро – притежавани от наследодателя на страните към датата на смъртта му в ... и завещани в полза на ответницата, като размерът на наследствената маса е 2 375 462.03 лева.

При така формирана наследствена маса разполагаемата част от наследството на М. Т. възлиза на 593 865.50 лева, колкото е и запазената част на ищеца Р. Д.. от него. От тази сума следва да бъдат прихванати направените в негова полза завети на стойност 296 663.24 лв. и дарения на стойност 102 150.50 лв. Разликата до запазената част в размер на 195 051.76 лева може да бъде попълнена от наличното имущество, което наследодателят е оставил след смъртта си, като от общата му стойност, в размер на 1 177 058.29 лв. ищецът като наследник по закон е получил 392 352.76 лв. Въпреки извършеното завещателно разпореждане в полза на ответницата, запазената част на ищеца не е накърнена – последният е получил по наследство, завещания и дарения имущество на стойност 791 116.50 лева, надхвърлящо размера на неговата запазена част. Предявеният иск е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

При този изход на спора, разноски на ищеца не се дължат. В негова тежест следва да се възложат сторените от ответника разноски – заплатени депозит за ВЛ и адвокатско възнаграждение в размер на 2 000 лева /доказателства за плащане на други суми за адвокатско възнаграждение към датата на приключване на устните състезания не са представени/.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Р. М. Д., ЕГВ ..., от ..., срещу Д. М. Д., ЕГН *****, от с..., ул.... ..., иск с правно основание чл. 30, ал. 1 от ЗН за възстановяване на запазената част от наследството на М. Д. Т., починал на ... г., чрез намаляване на завещани от него имоти със саморъчно завещание от ...г. обявено по нот.д.№ ..., общ рег.№ ... от 09.03.2022г. от Нотариус рег.№ 437 при НК, представляващи двуетажна къща, находяща се в с..., ул.... с идентификатор ... с общо РЗП на сградата от 556 кв.м, както и върху имота, представляващ

търговска сграда- магазин с площ по КККР от 33 кв.м. с идентификатор ... и имоти, представляващи две сгради предмет на допълнително застрояване - работилница и стопански помещения с идентификатор ..., както и .дял от къща, на ул. ..., която къща представлява 1/2 от къща с идентификатор .../източен близък/ с площ по КККР от 600 кв.м. и обща застроена площ от 142 кв.м. обособени в 14 самостоятелни обекта и 1/2 от двуетажна къща с идентификатор ... с обща РЗП на сградата от 84 кв.м.. със застроена площ на къщата от 42 кв.м, обособена в 2 самостоятелни обекта.

ОСЪЖДА Р. М. Д., ЕГВ ..., от ..., да заплати на Д. М. Д., ЕГН *****, от с...., ул.... ..., сумата от 2 800 лева - разноси по делото.

ОТХВЪРЛЯ молбата на Р. М. Д., ЕГВ ..., от ..., за присъждане на разноси по делото.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____